

INTERVJU: **Igor Mukić**: HDNU je prije 5 godina trebao otići u stečaj. Jedva je spašen. * 100 godišnjica rođenja Stjepana Bastalca *

na i va

na i va

galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Godina 3, broj 11, EU, Hrvatska, Zagreb, proljeće 2017. Izlazi tromjesečno

Cijena 20 kn

Dražen Tetec, "Pejsaž", 60x70 cm, ulje/staklo, 2014.g.

U pripremi prva
monografija crteža
Franje Klopotana (80)

**Ovogodišnji
izlagači
u galeriji
"Mirko Virius"**

galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

Slikari Đuro Jančić i Martin Kopričanec
Kipar Marino Jugovac i slikar Zvonimir Balunović
Kipar Zdenko Grgeljac i slikar Josip Falica
Kipar Mato Mihonica i slikar Ante Vukić
Kipar Mato Tijardović i slikar Josip Boltžar
Kipar Zvonimir Dangubić i slikar Ivica Rep

ISSN 1849-575-3

9 771849 575004

00115

U ovom broju donosimo ...

Impresum

Nakladnik: Hrvatsko društvo naivnih umjetnika - HDNU
 Tkalčićeva 14
 10 000 Zagreb
 Hrvatska, EU
 www.hd-naiva.hr
 email: galerija@inet.hr
 croatianaveart@gmail.com
 Tel. ++ 385 1 4813 730
 Mob. ++385 98 646 801
 IBAN: HR752360000-1101578162
 OIB: 23200766534
 MB: 3226239

SWIFT/BIC: ESBCHR22
 Jadranski trg 3A
 51 000 Rijeka, Croatia, EU
 IBAN: HR412402006-1100692725

Naiva - Glasilo
 Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Glavni i odgovorni urednik:

Igor Mukić

Urednički kolegij: Zrinka Pillauer-Marić, Stanko Špoljarić, Branimir Udiljak, Igor Mukić, Ivica Fišter, Branka Hlevnjak, Miona Muštra

Novinari: Milić Dubravko, Mladen Krstić, Sanja Perić, Andrea Mukić, Drago Živković, Ivica Kruščić, Zdeslav Draženović

Lektura i redakcija:
 Lektor.com.hr

Fotografije: Ines Igrec, Igor Mukić, Antun Bukovec

Dizajn: Igor Mukić

Suradnici: Ivona Kočša, Đurđica Kos, Božica Jelušić, Miona Muštra, Tvrtko Klarčić, Zrinka Pillauer-Marić

Napomena:
 Zabranjeno pretilskivanje, umnožavanje, kopiranje tekstova, fotografija ili bilo kojeg dijela glasila *Naiva* bez dopuštenja glavnog i odgovornog urednika. Sva prava su pridržana.

Tisak: web2print
 Zagreb
 Naklada: 800 komada
 ISSN 1849 5753

Zlatko ŠTRFIČEK str. 4
Hlebinska galerija

IZLOŽBA

10. svibnja - 20. lipnja 2017.

FOTOGRAF

IZLOŽBA

Antun Bukovec
Galerija "Kaj"
 str. 5

Od 23. svibnja - 10. lipnja 2017.

Hlebinska galerija

IZLOŽBA

Od 24. lipnja - 24. srpnja 2017.

Slikar

Dražen TETEC str. 8

Dobrosav Milojević, srbijanski slikar, član HDNU-a još iz 1970-ih

50. slikarska KOLONIJA

Od 10. - 17. lipnja 2017.

Slovenija TREBNJE

str. 6, 7

Intervju s predsjednikom HDNU-a str. 10 - 13

MATO Mihinica

Intervju s umjetnikom

str. 19 - 22

STJEPAN BASTALEC (1917-1965) je bio brijač početkom 1960-ih godina. Svoju radnju imao je u Petrinjskoj ulici br. 28 u Zagrebu. U to vrijeme naivna umjetnost je bila na svojem vrhuncu. Bastalec je bio i kipar i kada ne bi radio u brijačnici u slobodno vrijeme bi kipario. Svoje skulpture izlagao

je u brijačnici pa su se mušterije mogle upoznati s njegovim umjetničkim ostvarenjima. Ubrzo nakon toga počeli su mu dolaziti i Ivan Lacković-Croata, tada potpuni anonimac i mnogi drugi kasnije ugledni umjetnici poput Matije Skurjenija, Franje Klopotana, Ivana Rabuzina i

mnogih drugih. Preminuo je naglo u 48. godini života od teške bolesti. Bio je i prvi predsjednik HDNU-a, te njegov najvažniji osnivač. Na zadnjoj stranici ovog broja donosimo jednu Bastalčevu skulpturu iz fundusa HDNU-a, a povodom 100 godišnjice njegova rođenja.

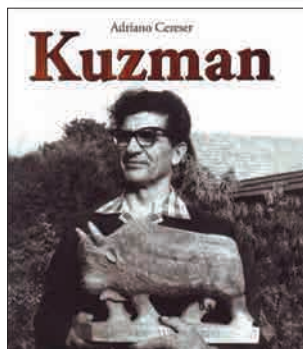
Predstavljanje monografije

KIPAR

Mijo Kuzman (1910-1997)

Hlebinska galerija

6. svibnja 2017.

HLEBINE U galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama 6. svibnja 2017. predstavljena je monografija Adriana Ceresera „Kuzman“. Monografiju su predstavili autori tekstova Adriano Cereser, Marijan Špoljar i Zvonko Sigetić, a

povodom 20. obljetnice smrti kipara Mije Kuzmana. Po zanimanju je Mijo Kuzman bio mlinar. Kiparenjem u drvu počeo se baviti 1969. godine, a već 1970. godine izlagao je na izložbi Naivni 70. Tematiku je vezivao uz selo, poslove

i običaje i svoje nekadašnje zaposlenje. Karakterizirala ga je realistična obrada drveta, oštih rezova bez simboličnih konotacija. Mijo Kuzman rođen je u 20. 9. 1910. u Otočkoj, a preminuo je 23. 4. 1997. u Hlebinama.

GOVORI slikar Zlatko Štrfiček, a lijevo do njega sjedi Helena Kušenić, pov.umj., kustosica Hlebinske galerije

Izložba 10. svibnja - 20. lipnja 2017

Zlatko ŠTRFIČEK

Hlebinska galerija

IZLOŽBU je otvorio župan KKŽ-a Darko Koren

HLEBINE U Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama, pod pokroviteljstvom Koprivičko-križevačke županije, 10. svibnja ove godine održana je 30. samostalna izložba Zlatka Štrfičeka, koju je svečano otvorio župan Darko Koren. Župan je autoru čestitao na dugogodišnjem uspješnom radu i promociji naivne umjetnosti, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu, a ponajviše kroz projekt županijske Turističke zajednice „Pisanica od srca“, u kojemu Štrfiček sudjeluje od

samnog početka, već 10 godina. Zlatko Štrfiček rođen je u Hlebinama 1953. godine u zemljoradničkoj obitelji, a prve njegove slike nastaju 1968. godine. Prvu samostalnu izložbu održao je 1969. godine u Švicarskoj. Pretežito slika tehnikom ulja na staklu i platnu, a svoje umjetničke uzore pronašao je u Ivanu Generaliću, Ivanu Večenaju i Miji Kovačiću. Član je Hrvatskog društva naivnih umjetnika (HDNU), Likovne sekcije „Podravka 72“ te Udruge Hlebinskih slikara i kipara naive, a

osim na samostalnim, dosad je izlagao i na više od 200 skupnih izložbi. Na retrospektivnoj izložbi u Hlebinama bilo je izloženo 40-ak slika koje predstavljaju razvojne faze njegovog likovnog sazrijevanja, a mogle su se razgledati do 20. lipnja. Uz brojne prijatelje i obitelj, otvorenju izložbe nazočili su i saborski zastupnik Damir Felak, načelnica Općine Hlebina Božica Trnski te direktor županijske Turističke zajednice Zdravko Mihevc, dok su glazbenim programom večer uljepšali Gordana i Miroslav Evačić.

CEST IS D' BEST 2017.

ZAGREB I ove godine je u Zagrebu od 31. svibnja do 4. lipnja održan ulični Festival Cest is d' best. Prvi je to ulični festival u Zagrebu nastao 1997. godine i već niz godina ima međunarodni karakter. Svake godine, na 7 pozornica nastupa veliki broj umjetnika najrazličitijih talenata. Festival je

multidisciplinarnan, a program je sačinjen od uličnih kazališta, performerskog, glazbenog, sportskog, likovnog i dječjeg programa. Kada se grad pretvori u veliku pozornicu, a svi njegovi prostori u slikarsko platno i tako otvorenog ga se prepusti umjetnicima i građanima da ga raspjevaju,

dobje se – Cest Is D' Best. I ove je godine na Cest is d' bestu nastupio naš član HDNU-a performer Mirko Puljić-Galiot koji je svim suradnicima dodijelio diplome „Dobre duše“. Tako se je na njegovom spisku našao i naš Igor Mukić, predsjednik HDNU-a i kustos galerije „Mirko Virius“.

ZAGREB

IZLOŽBA

Od 23. svibnja do 10. lipnja 2017.

Antun Bukovec

FOTOGRAF

ZAGREB U galeriji „Kaj“ u Zagrebu 23. svibnja ove godine u Ilici 34 naš fotograf Antun Bukovec upričio je izložbu pod nazivom „Ruke – izložba fotografija“. Fotografije kojima se Antun Bukovec predstavio u Galeriji „Kaj“ snimane su posljednjih nekoliko godina, prilikom brojnih i raznovrsnih kulturnih događanja. Predstavio se s ukupno 60 fotografija (izloženih i u mapi). Autor posvećuje pozornost

rukama umjetnika (književnika, likovnih umjetnika, glazbenika, glumaca...) kojima izvode svoja djela. Ruke - kao metafora stvaranja, čovjekov alat kojim stvara nove svjetove. Bukovec svojim fotografskim okom i umijećem bilježi čovjekovo najvrjednije sredstvo kojim ostavlja trag na svijetu. Izložba je bila otvorena do 10. lipnja 2017. Antun Bukovec rođen je 1956. godine u Zagrebu. Fotografijom se bavi od

najranije mladosti. Uz fotografiju bavi se i video snimanjem i multimedijalnom postprodukcijom. Surađuje s brojnim kulturnim i sportskim institucijama i udrugama. Koautor je fotografija za nekoliko knjiga i brošura. Poseban dio opusa čine mnogobrojne fotografije i videozapisi s njegovih putovanja biciklom po Europi. Izlagao je na šest samostalnih i više skupnih izložaba. Živi i radi u Zagrebu. bukovant@gmail.com

nalva

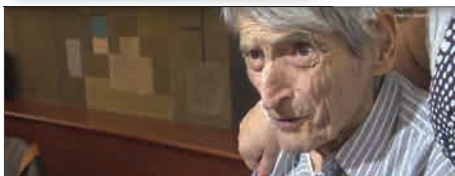
LIKOVNI INFO

Premинуo Vojo Radoičić

15. srpnja 2017.

Odlazak velikog slikara

RIJEKA U dobi od 87 godina preminuo 15. srpnja 2017. Vjekoslav Vojo Radoičić, hrvatski i riječki slikar, grafičar, ilustrator, scenograf i kipar. Od prve samostalne izložbe Vjekoslava Voje Radoičića 1959. godine do danas prošao je cijeli vijek od 58 godina u kojem je poznati slikar u zemlji i inozemstvu imao ukupno 197 samostalnih i više od 250 skupnih izložbi. Živio je i radio u Rijeci, Beču i Begovom Razdolju, za potrebe televizijske i kazališne produkcije izradio je više od 40 scenografija.

Dana, 27. lipnja, u Vijećnici Grada Rijeke predstavljena je njegova likovna monografija naslovljena 'Radoičić: San', koja sadrži oko 500 fotografija Vojinih radova. O tim radovima u monografiji su pisali Tonko Maroević, Jerica Zihler i Nadežda Elezović, a objavljena je u izdanju nove nakladničke kuće 'Val'.

- Zahvaljujem vam, ne samo zato što mi je izdana monografija 'San', već zato što ste me prihvatili ljudski - rekao je tom prilikom 87-godišnji slikar, čovjek kojeg

je odlikovao veliki talent i bogat duh.

- U svakom njegovu crtežu postoji neki začim, dodatak, vic, ironija, humor što nas oslobađa - rekao je tom prilikom povjesničar umjetnosti Maroević.

- Ako mogu živjeti u ovakvom stanju, da mi tikva radi, a svi mogu potvrditi da mi dosta dobro radi, onda mi je čisto svejedno koliko ću živjeti. Nikad nisam zbrajao koliko ću još živjeti - govorio je Radoičić posljednjih godina.

**CEST
IS D
BEST
2017.**

2017., broj 11, proljeće nalva 5

Galerijski **MIRKO VIRTUS**
HDNU - Hrvatsko društvo nativnih umjetnika

SLOVENIJA

Trebnje

50.

Od 10. - 17. lipnja 2017.

slikarska kolonija

SLOVENIJA, TREBNJE Od 10. do 17. lipnja u Sloveniji u Trebnju u Galeriji likovnih samorastnikov sa svečanim otvorenjem održana je jubilara 50. slikarska kolonija. Na koloniji su sudjelovali: Darja Lobnikar-Lovak (Slovenija), Javier Barajas Villanueva (Meksiko), Stjepan Ivanec (Hrvatska), Igor Simonović (Srbija), Samaneh Atef Derakhshan (Iran), Emin Basaranbilek (Turska), Franco Mora (Italija), Janoš Mesaroš (Srbija), Dobrosav Milojević (Srbija), Irena Polanec (Slovenija) i Jaroslav Kovanda (Češka). Samo

otvorenje ove kolonije prošlo je u iznimno ugodnom ozračju uz glazbeni dio s vrlo visokim stupnjem vizualne elegancije i pristojne izvedbe. Nevjerojatno je koliko su organizatori uložili truda i pažnje prema naivnoj likovnoj umjetnosti iz čega proizlazi da bismo se mi Hrvati mogli malo i ugledati na naše slovenske susjede. Tom prigodom dodijeljene su prigodne plakete svima koji su na bilo koji način svih proteklih godina sudjelovali u promicanju izvorne umjetnosti u Trebnju, Sloveniji, a i šire. I Hrvatskom društvu

naivnih umjetnika čelnici galerije Trebnje dodijelili su plaketu, a osobno ju je primio predsjednik Društva, Igor Mukić. Od naših umjetnika plaketa je pripala i Stjepanu Ivancu koji je dugogodišnji posjetitelj kolonije u Trebnju i ravnatelju zaprešičkog muzeja "Matija Skurjeni" Anti Žaji. Nakon svečanosti za sve sudionike ove hvalevrijedne likovne manifestacije, organizirana je večera u obližnjem restoranu. Sutradan u nedjelju posjetitelji su mogli u galeriji obići umjetnike koji su slikali svaki za svojim stolom.

HRVATSKE likovne snage: (lijevo) Ante Žaja, ravnatelj zaprešičkog muzeja naiva, Stjepan Ivanec, slikar iz Pitomače i Igor Mukić, predsjednik HDNU-a na primanju priznanja u Trebnju u Sloveniji

LIJEVO voditelj svečanog programa i direktorica CIK-a Trebnje **Patricija Pavlič**. Desno: slikarica **Irena Polanec**

GORE LIJEVO Ante Žaja, Andrejka Nose, kustosica trebinjske galerije i slikar Stjepan Ivanec. Gore desno: Janoš Mesaroš, srbijanski slikar, Ivanec i slovenska slikarica **Irena Polanec**

DARJA LOBNIKAR-LOVAK slikarica i supruga nešeg istaknutog pokojnog slikara **Branka Lovaka**

Galerijske aktivnosti - u Hlebinama

HLEBINE Od 23. do 25. lipnja ove godine održano je 2. izdanje dječjeg ljetnog kampa KUL Hlebina-kultura, umjetnost, logorovanje u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama. Kamp je pohodilo 20 sudionika iz Koprivnice, Đurđevca, okolnih podravskih sela te Zagreba, koji su bili najbrži u prijavama na Javni poziv. Cilj projekta je bio upoznati djecu s naivnom umjetnošću, potaknutu kreativnost. Glavna aktivnost bila je upoznati djecu slikanju na staklu, a u tome su im pomogli naši članovi slikari Pongrac Stjepan i Zlako Kolarek.

Izvor: www.muzej-koprivnica.hr

NA TETECOVOJ izložbi nazočio je i poznati američki kuhar hrvatskih korjena, sa svjetskim iskustvom, Gašpar Stantić (lijevo), autor 11 objavljenih knjiga o kuhanju. Danas živi u Dallasu u Teksasu u SAD-u

DRAŽEN TETEC, Helena Kušenić, Božica Trnski, Robert Čimin, Pavlović

IZLOŽBA

Pripremila: Andrea Mukić

24. lipnja - 24. srpnja 2017.

SLIKAR

Dražen TETEC

HLEBINE Od 24. lipnja brojni posjetitelji Hlebinske galerije mogli su razgledati radove hlebinskog naivnog slikara Dražena Teteca. Tom prilikom slikar je izložio je 45 radova pretežito srednjeg i većeg formata, ulja na staklu. Izložba je bila otvorena do 24. srpnja 2017. godine. Više o Tetecovu radu može se pročitati u stručnom predgovoru kataloga čiji tekst kustosice Hlebinske galerije Helene Kušenić donosimo na sljedećim stranicama našeg časopisa.

LIKOVNI INFO *naiva*

KRATKE VIJESTI

PETAR POPIJAČ mlađi je sin našeg člana i istaknutog zagorskog kipara Izidora Žige Popijača, doktorirao je kiparstvo na ALU u Zagrebu uz popratnu izložbu u galeriji "Vladimir Filakovac" u Dubravi u Zagrebu 3. srpnja ove godine.

FRANJO KLOPOTAN (80) slikar, jedan od osnivača HDNU-a priprema izložbu najesen, krajem rujna, u galeriji "Vladimir Filakovac" u Zagrebu i u Hlebinskoj galeriji početkom listopada ove godine.

GROHOTE, ŠOLTA Vicko Buktenica, naivni slikar i nasljednik legendarnog dalmatinskog slikara Eugena

Buktenice planira najesen svečano otvoriti u Grohotama "Dane Eugena Buktenice, 29. rujna 2017. u 14 sati na kojem su pozvani i članovi Hlebinske udruge slikara i kipara naive. Detaljnije o svemu obavijestit ćemo vas u jednom od narednih brojeva glasila "Naiva".

SLUNJ Iznenada je u 57. godini života preminuo je Nikola Živčić, profesor hrvatskog jezika, ravnatelj Pučkog otvorenog učilišta Slunj. Živčić je bio dugogodišnji novinar, urednik po mnogim redakcijama, lektor i redaktor, napisao je nekoliko knjiga, a njegov doprinos HDNU-u je lektura i redaktura monografije "50

ZAGREB HMNU za jesen ove godine priprema veliku izložbu Dragutina Trumbetaša, istaknutog crtača kojeg mnogi smještaju u autsajderske umjetnike. Trumbetaš je bio predsjednik HDNU-a od 2000-2008. godine.

HLEBINSKA UDRUGA slikara i kipara naive održala godišnju skupnu izložbu čiji je početak svečanog otvaranja bio 14. rujna s početkom u 19 sati. Nazočili su brojni hlebinski umjetnici, a nakon uvoda i razgledavanja slika i skulptura upriličena je dobra zakuska u kojoj je prevladavao meni s vrhunski pohanim dravskim šaranom.

podravina i prigorje
Turistička zajednica
Koprivničko-križevačke županije

Izložba Pisanica od srca
24. 03. – 10. 04. 2017.
Koprivnica, Zrinski trg

Country vikend na Šoderici
4. – 6. kolovoz 2017.
Jezero Šoderica

Velika martinska spevanja
4. studenoga 2017.
Koprivnica, Zrinski trg

Info:
Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije
Antuna Nemčića 5, Koprivnica
+385 (0) 48 624 408
www.tz-koprivnicko-krizevacka.hr
ured@tz-kckz.com
facebook

VMS.hr
Računovodstveni servis
i razvoj računovodstvenih programa
Kobaška 19
10 040 ZAGREB
tel. (01) 2989 542

foto & video
snimanja i montaža
prezentiranje na DVD
VHS, video 8, mini dv, 8mm filmovi

Antun Bukovec - Toni
098/620 430
bukovant@gmail.com

PODRAVINA HR
PODRAVINA I PRIGORJE NA DLANU
redakcija@epodravina.hr 048 / 626-846

HDNU je 2012. bio pred stečajem. Jedva smo se izvukli prije 5 godina

Igor Mukić, predsjednik Hrvatskog društva naivnih umjetnika, (HDNU) kaže kako je nakon teških početaka još davne 1963. godine i potom 50 godina djelovanja HDNU umalo završio stečajem i to zbog nesmotrenih i rizičnih odluka nekih njegovih prethodnika

Napisao: Drago Živković
Snimio: Toni Hnojčik

ZAGREB S predsjednikom Hrvatskog društva naivnih umjetnika (HDNU) slikarem i jezikoslovcem, doktorandom kroatologije, Igorom Mukićem razgovarao sam u galeriji Hrvatskog društva naivnih umjetnika, (HDNU) neslužbeno nazvanoj „Mirko Virius“ u Tkalčićevoj ulici u Zagrebu. Osnivači HDNU-a su eminentni likovni naivni umjetnici s početka 1960-ih Ivan Lacković-Croata, Stjepan Bastalec, Matija Skurjeni, Stjepan Stolnik, Ivan Rabuzin i ostali. Povod ovog intervjua je pobliže otkriti kakva je uloga HDNU-a danas u kontekstu sveukupne likovnosti, a potom i kulture na teritoriju Republike Hrvatske, postoji li danas naiva u svijetu i kakva joj je budućnost.

Vi ste slikar i predsjednik ste HDNU-a. Kako biste u nekoliko rečenica saželi vaš rad otkako obnašate tu funkciju u toj likovnoj udruzi?

- Slikam od 1982. godine, uglavnom hobistički, iako sam 10-ak godina bio profesionalni slikar. To mi je tada bilo jedino zanimanje, jedina zarada za život. U HDNU-u sam član tek oko 10-ak godina. Od 2012. sam predsjednik HDNU-a i kustos male galerije „Mirko Virius“ u kojoj Društvo djeluje. Galerija se prostire u samom centru Zagreba na oko 100-tinjak četvornih metara. Posljednje četiri godine, otkad sam na čelu udruge odnosno Društva, protekle su burno. Gotovo svakodnevno administriram za Društvo, nemam vremena za slikanje. Upravni odbor iz 2012. godine, nas petero, naslijedili smo od prethodnog starog upravnog odbora koji je vodio Društvo od 2008. do 2012. godine u HDNU-u kaotične financije i poprilične dugove. Neki su članovi HDNU-a na brojnim sastancima sredinom

2012. predlagali stečaj udruge. To je bilo jedno od lošijih rješenja jer bi Grad Zagreb sasvim sigurno raskinuo ugovor o korištenju prostora s HDNU-om u kojem je sad galerija „Mirko Virius“, koja je danas na prestižnoj lokaciji. Nas petorica tada nismo prihvatili predloženi stečaj udruge nego smo se uhvatili u koštac s dugovima i velikim dijelom ih uspjeli vratiti. Ali još nismo sve dugove zatvorili.

U čemu je nastao problem? Zašto je Društvo financijski kolabiralo potkraj 2000-ih ako je dotad solidno funkcioniralo?

- Društvo su, od svojih početaka od sredine 1960-ih pa naovamo, zadovoljavajuće sufinancirali Ministarstvo kulture i Grad Zagreb kroz godišnje programe, temeljem kojih smo održavali izložbe i obavljali galerijsku djelatnost uz jednu stalno zaposlenu povjesničarku umjetnosti. Potom su i Ministarstvo i Grad smanjili sredstva za galerijsku djelatnost posljednjih 10-ak godina, što je rezultiralo nedostatkom sredstava i izazvalo financijsku krizu. Prijašnji upravni odbor Društva tu se nije snašao, povukli su neke rizične poteze i sve se je financijski urušilo. Novi upravni odbor, sa mnom na čelu, bio je prisiljen promijeniti strategiju poslovanja Društva tako što smo ponudili svoje kvalitetne radove na domaće tržište umjetnina.

Koliko su tada iznosili vaši dugovi?

- Oko 160 tisuća kuna svih dugovanja. Pedesetak tisuća kuna je bilo nepokrivenih računa. To je ustvrdila tada novoizabrana knjigovodstvena tvrtka VMS.

“Ministarstvo kulture i Grad Zagreb nas podupiru jedino glede izlagačke aktivnosti, i to vrlo skromno. Iako smo posljednje tri godine zaredom aplicirali na program za dodjelu potpore za izdavanje časopisa u kulturi, za glasilo „Naiva“ nismo dosad dobili niti lipe potpore, ni od Grada, niti od Ministarstva kulture. A jedino smo tiskano glasilo u RH koje podupire izvornu umjetnost” - kaže Igor Mukić

A jeste li prijavili DORH-u taj manjak?

- Dakako. Jer velikim dijelom je tu riječ i o državnom i gradskom novcu kojim se financira likovna aktivnost HDNU-a. Osobno nisam htio predsjedat društvom dok se taj manjak ne riješi. Državno odvjetništvo (DORH) je s policijom nakon naše prijave počelo “češljat” sve račune i pripremalo se pozvati odgovorne, konkretno Milana Nađa, tadašnjeg predsjednika. Međutim jednog dana smo dobili nenadani pismeni odgovor DORH-a da se cijela istraga obustavlja zbog nedostatka dokaza jer je tadašnji knjigovođa HDNU-a Boris (ne sjećam se prezimena) naglo preminuo, a kod njega je navodno ostao ključni dio dokazujuće ali zagubljene dokumentacije HDNU-a iz tog vremena.

Narodski rečeno “vuk je pojeo magarca”, zar ne?

- Tako nekako je na kraju ispalo. Novca nema, a nitko nije za to odgovarao. Rekli su nam tada da nam preostaje mogućnost pokretanja privatne tužbe. Od toga smo ipak odustali. Danas HDNU nema niti lipe duga prema Državi, niti prema bilo kojoj službenoj instituciji. A znadete li što to znači? Da možemo sasvim normalno poslovati bez bojazni od kojekakvih ovrha. Možemo izlagati, promicati naivnu umjetnost diljem države i šire. Imamo vrijedne i dobre umjetnike, a neki do njih itekako podmeću leđa da bi Društvo opstalo i dalje. Beskrajno sam im zahvalan.

Usmjerili ste se na prodaju djela, članova HDNU-a, kako biste zaradom poplačali dugove i opstali. Dopušta li vama zakon prodavati djela, budući da ste udruga?

- Dopušta. Plaćamo paušalni porez na promet kvartalno.

Čuo sam da su se na radnom mjestu kustosa galerije „Mirko Virius“ od 2008. do 2012. godine promijenile čak četiri povjesničarke umjetnosti u samo četiri godine? Zašto?

- Vjerojatno to bivši peteročlani upravni odbor najbolje zna. Osobno te dame nisam zaposlio, niti otpustio. Valjda prijašnjem upravnom odboru nisu zadovoljile postavljen kriterij. A možda je i kriterij bio prezahtjevan ili iluzoran.

A zašto vi, na čelu sadašnjeg upravnog odbora, niste uposlili kustosa povjesničara umjetnosti, nego kao predsjednik HDNU-a radite posao kustosa. Takva praksa je nešto novo?

- Naša procjena je da nam povjesničar umjetnosti u galeriji nije potreban u formi u kakvoj je bio dosad. U pravilu, posljednje 4 godine povjesničare umjetnosti angažirali smo kao vanjske suradnike prilikom otvaranja izložaba i pisanja predgovora za kataloge. I ubuduće ćemo tako postupati. Mišljenja sam da bi nam više u galeriji „Mirko Virius“ odgovarao vješt knjigovođa ili dobar trgovac. Prisjećate li se one već izluzane rečenice: npr. bolnici treba ravnatelj - ekonomist, a ne ravnatelj - liječnik. Tako i nama treba trgovac, a ne povjesničar umjetnosti. Ulaskom u kapitalizam cijelo društvo ušlo je u konzumerski način življenja, pa se sukladno tome i mi tako ponašamo.

Godine 2014. obilježili ste 50-godišnjicu postojanja. Tom prigodom objavili ste dvojezičnu monografiju o

nastanku i trajanju Društva. Koliko je meni poznato tim jubilejom se rijetko koja hrvatska likovna udruga može pohvaliti.

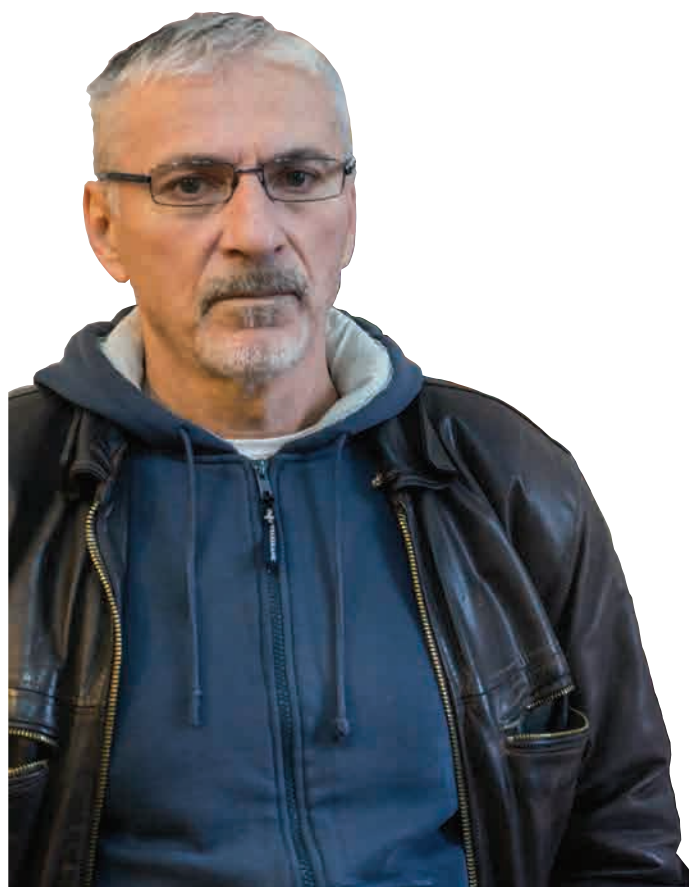
- Kronološki gledajući HDNU je treća staleška udruga u RH. Od nas su stariji HDLU i ULUPUH. HDNU je osnovan 1963. godine, da bi 1964. održao prvu skupštinu u brijačnici Stjepana Bastalca u zagrebačkoj Petrinjskoj ulici na kućnom broju 28, a 1965. je Grad Zagreb izdao rješenje kojim je odobrio rad Društva. Tako da, zapravo, imamo tri rođendana. Zavisu koji ćemo datum odabrati kao vremensko polazište osnutka. A glede monografije žao mi je što nisam imao više vremena pripremiti se za uređivanje te knjige. Tek što su me izabrali za predsjednika, već me je na stolu čekala ta zadaća. Monografiju sam napisao utrkujući se s vremenom. Engleski prijevod pripao je mladoj anglistici i povjesničarki umjetnosti dr.sc. Mioni Muštra. Knjiga je sadržajno osmišljena u tri dijela: prvi dio donosi povijest naivne umjetnosti u svijetu i u nas te prikaz nastanka HDNU-a, drugi dio je kronološki popis svih izložaba održanih u galeriji „M. Virius“ u proteklih 50 godina, ali samo onih za koje smo našli dokaznice, kataloge i ostale tiskane materijale. Treći dio je popis 242 autora koji su bili, ili još uvijek jesu, učlanjeni u HDNU. Taj popis sadrži za svakog umjetnika kratak životopis s jednom reprodukcijom njegovog djela, bez navođenja generalija o djelu. U toj knjizi je riječ o povijesnim okolnostima nastanka HDNU-a, faktografsko-kronološki slijed. Nije mi bila namjera upuštati se u bilo kakvu ocjenu likovnosti bilo čijeg djela, osim toga nisam ni stručan za takav vid procjenjivanja.

Bivši ravnatelj muzeja naive u Zagrebu, po nekima vrstan znalac, likovni kritičar Vladimir Crnković, kaže da je naivna umjetnost danas povijest i da ona praktično ne postoji. Kako komentirate tu tvrdnju?

- Gledajući, s jedne strane, kroz prizmu epohe vjerojatno je u pravu. Vremenski ciklus trajanja naive, od Rousseaua do danas, nakon gotovo 100 godina postojanja zaokružen je, ali ne u potpunosti. S druge, pak, strane, još uvijek traje taj prinos, proces likovne naivne aktivnosti, jer dokle god postoje nastavljači i namjernici, recentni umjetnici, pasatisti, makar i na marginama, koji se samouko, autodidaktički likovno izražavaju, kroz sliku ili skulpturu, naiva će i dalje trajati. Na stranu što su se u toj likovnoj ekspanziji tijekom svih ovih godina kod nas pojavili i mnogi lakomi diletanti, željni brze zarade. Stvari s naivom ipak nisu crno-bijele. Činjenica jest da se motivi mnogih djela ponavljaju, većinu djela danas etiketiramo kao "već viđeno". Danas je teško napraviti nešto savim novo i spektakularno. Mnogi danas imitiraju tako da je domaća publika već pomalo i zamorena. Nema više onog sveprisutnog udivljenja publike. Iako, moram priznati, da taj respekt prema izloženim djelima u našoj galeriji uočavam kod inozemne publike, posebice Amerikanaca. A glede Vladimira Crnkovića, bivšeg ravnatelja muzeja naive na Gornjem gradu, rekao bih da otkako je otišao u mirovinu prije nekoliko godina, ako se ne varam, vjerojatno sada misli da je njegovim odlaskom iz muzeja naive prestala i naivna umjetnost.

To ste vrlo zajedljivo primijetili. Zašto?

- A kako drugačije biste vi ocijenili takvu Crnkovićevu tvrdnju? Likovna naivna djelatnost vidljiva je širom cijele naše države. Ali i u inozemstvu. Pogledajte samo likovnu aktivnost naivne galerije u Trebnju u Sloveniji. To je za svaku pohvalu. Grubo i nepristojno je omalovažavati trud i rad jedne skupine likovnih istomišljenika, tvrdeći kako su nevažni i nepostojeći. Svatko ima pravo baviti se likovnošću. I likovno školovani, ali i likovno neškolorani, autodidakti. Zar ne? Koliko je meni poznato, u civiliziranim zemljama, zakonom nigdje nije zabranjeno likovno se izražavati. Sasvim je drugo pitanje valorizacije tih djela. Naiva vjerojatno nikad neće nestati s likovne pozornice bilo gdje i bilo kad u budućnosti. Uvijek će biti želje za likovnim izražavanjem. Taj poriv za kreacijom vidljiv je još od

prapočetaka čovječanstva, od pećinskog čovjeka.

A koliko se, prema vašem mišljenju, danas slikara i kipra u RH bavi naivom?

- Mi danas u Društvu brojimo 234 člana iz cijele Hrvatske. Međutim uočljivo je da neki naivni umjetnici u Hrvatskoj koji slikaju ili kipare i nisu članovi HDNU-a, a ima ih podosta. Pogledavši danas likovnost samoukih naivnih umjetnika, i članova HDNU-a, ali i nečlanova, uočio sam njihovu aktivnost, i to na području cijele RH, a i šire. Besmisleno je tvrditi kako naiva ne postoji, a čitave vojske slikara i kipara danas slikaju i kipare, kao da smo u 1960-ima. Istaknuo bih ernestinovačke kipare koji su danas itekako aktivni. Naiva je na svojem vrhuncu od 1950-1980-ih godina zasigurno bila medijski precijenjena, likovno je velikim dijelom tada okupirala likovnu publiku i kritiku i potisnula ostale smjerove likovnosti. Mogu ovdje dodati da je hrvatska naiva iznjedrila Ivana Generalića, Ivana Rabuzina koji su uz rodonačelnika Francuza Henrija Rousseaua zasigurno tri najvažnija samouka umjetnika u kanonu 20. stoljeća. A tek Ivan Lacković, pogledajte te njegove poetične crteže, to je likovna milina kakvom lakoćom ruke je stvarao vlastite svjetove. Najplodniji je crtač u povijesti slikarstva. To je i svjetska kritika potvrdila. Držim da je naiva danas došla u svoje realne okvire. Rado bih se složio s tezom prof. Tonka Maroevića koji kaže da je naiva danas jednim dijelom i podcijenjena. Netočna je Crnkovićeva teza kako danas na svjetskoj razini ne postoji naivna umjetnost. Primjerice danas mnogi Latinoamerikanci, Brazilci vrlo uspješno slikaju i kipare i donose jedan svoj svijet u tim njihovim likovnim djelima. Vjerujem da se kod Crnkovića radi o profesionalnom zamoru, ali glede naive, savim sigurno, pripadaju mu zaista velike zasluge za objavu relevantne literature, kritike i eseja o nekom istaknutim naivnim umjetnicima.

Biste li izdvojili danas neka nova imena u našoj naivi?

- Među najmlađe vrlo talentirane spomenuo bih slikare Dražena Teteca, Denisa Totha, Vladu Bogadija, Katarinu

Krvarić, kipare Željka Selenića, Dubravka Džeka, Vedrana Jakšića...ne mogu se sjetiti svih, ali ima ih podosta...Ali ima i onih umjetnika koji, nažalost, misle ako su u rodbinskom odnosu s nekim od velikana hrvatske naivne umjetnosti (danas su većinom pokojni) kako se i taj dar i "slava" nasljeđuje, pa potom traže unutar HDNU-a i van njega makar dio likovnog dosega i ugleda koji im, nažalost, ipak ne pripada. Uvijek je djelo u fokusu, a ne rodbinski odnos.

Koliko pratim likovnost u medijima, naiva je slabo zastupljena. Zašto?

- Zato što je interes likovnosti danas u nekim drugim smjerovima. A i podosta likovnih novinara i njihovih urednika smatra da je došlo do zamora naivnog stila. Misle da je predosadno više od 50 godina medijski isticati samouki naivni izričaj. A i sama kultura je danas, glede medijske eksponiranosti, pala na niske grane jer ne donosi profit vlasnicima tiskovnih i elektroničkih medija. Osim ako je u pitanju senzacija, čega u likovnosti sasvim sigurno - nema. Stoga smo mi likovnjaci iz HDNU-a pribjegli izdavati vlastiti časopis.

Osobno ste kao predsjednik HDNU-a pokrenuli taj kvartalni časopis „Naiva“. Zašto?

- Prvi broj likovnog glasila „Naiva“ objavljen je u jesen 2014. godine. Do sad smo objavili 11 brojeva. Glasilo izlazi u proljeće, ljeto, jesen i zimu u tiraži od 800 komada. Svaki broj izlazi na 32 stranice u boji na A4 formatu. Šteta što ga netko prije mene nije pokrenuo još tamo od 1960-ih godina pa naovamo. Glasilo smo pokrenuli jer smo uočili da našim članovima Društva, a i svim ostalima samoukim izvornim umjetnicima u RH, nedostaju neke informacije o likovnim događanjima u državi, ali i šire. Naša „Naiva“ im sasvim sigurno može pružiti neke informacije i duhovno ih poduprijeti u njihovu stvaralaštvu.

Časopis vam služi i za promociju vaših kolega umjetnika, zar ne?

- Dakako, u pravu ste. Svaki broj glasila „Naiva“ na prvih

osam stranica donosi vijesti o likovnim događanjima vezanim uz naivnu umjetnost u proteklom tromjesečju na teritoriju Republike Hrvatske. Naravno da se među tim informacijama nađu često i neke zanimljive likovne vijesti vezane van žanra naive. Glede uređivačke politike nismo zatvoreni sami u sebe. Potom u svakom broju donosimo intervju, neformalni razgovor uz kavicu s nekim od starijih kolega umjetnika, zatim objavljujemo i tekstove, osvrte na izložbe, koje potpisuju povjesničari umjetnosti, pa i tekstove sa stručnom analizom jednog umjetničkog djela. Na koncu donosimo i informacije iz inozemstva, Slovenije, BiH, Srbije, Italije, Austrije itd.

Kao novinar znam da izdavanje takvog časopisa iziskuje određeni napor i zahtjeva jaku financijsku potporu. Podupire li vas Grad ili Ministarstvo u izdavanju časopisa?

- Ministarstvo kulture i Grad Zagreb nas podupiru jedino glede izlagačke aktivnosti, i to vrlo skromno. Iako smo posljednje tri godine zaredom aplicirali na program za dodjelu potpore za izdavanje časopisa u kulturi, za glasilo „Naiva“ nismo dosad dobili niti lipe potpore, ni od Grada, niti od Ministarstva kulture. A jedino smo tiskano glasilo u državi koje podupire izvornu umjetnost.

Kako se onda financirate? Od pretplate?

- Tako je, isključivo od pretplate naših članova, ali i od ljubitelja naivne umjetnosti u Hrvatskoj i u inozemstvu.

Što je s izložbama? Održavate li ih redovito?

- Dakako da ih održavamo, u sklopu plana i programa rada Hrvatskog društva naivnih umjetnika. Ove godine planiramo najesen upriličiti 5 samostalnih izložaba na kojima će sudjelovati u paru jedan slikar i jedan kipar. Potom ćemo organizirati i jednu skupnu izložbu koju ćemo 2018. reprizirati, vjerujem, u Španjolskoj jer smo pozvani od njihove Zaklade nacionalne željeznice. Nadam se da će Grad i Ministarstvo prepoznati ovu našu mogućnost i poduprijeti nas financijski da izlažemo u inozemstvu.

"Dravski zlatari", 2012. g., ulje/staklo, 70x80 cm

Samozatajni kritičar vremena

Napisala: Helena Kušenić, kustosica Hlebinske galerije, povjesničarka umjetnosti

Opće je uvriježeno mišljenje o ljudima koji se bave poslovima vezanim uz umjetničko stvaralaštvo da su drugačiji, samozatajni, povučeni, često „u svom svijetu“. Naravno da su takve pretpostavke previše općenite i nemoguće primjenjive u (apsolutnoj) većini, no Dražen Teteć je upravo tipičan primjer utoliko što djeluje vrlo mirno, tiho, povučeno, a kroz slike progovara o onome što ga zanima, muči ili o čemu promišlja. Upravo u slikama vidimo karakteristike i bujnu širinu njegova unutrašnjeg, osobnog svijeta kojeg će uvijek ispreplesti s realitetom koji ga okružuje. Pritom se neće zaustaviti samo na

pukom bilježenju ili dokumentiranju svakodnevice, već će otići i korak dalje i slikarski medij koristiti kao izraz revolta, socijalne kritike, pokude civilizacije u kojoj obitava.

Dražen Teteć jedan je od najmlađih predstavnika Hlebinske škole koji se uspio etablirati, pa i zadobiti status samostalnog umjetnika. U vrijeme kad naiva dostiže svoje vrhunce, Teteć tek proživljava svoje djetinjstvo, a slikati počinje početkom 1990-ih, u vrijeme kad, sukladno prirodnim pravilima i zakonitostima, naiva doživljava lagani pad interesa i kvalitete. Bez obzira na to Teteć ima pred sobom cijelu plejadu slikara na koje se može osloniti, a nekolicinu savjeta primit će od još uvijek aktivnog Josipa Generalića. Već u prvim slikama očita je ambicioznost mladog autora. Mada su te slike manjeg formata, u

usporedbi s onima koje danas radi, jasno ocrtavaju intenciju postizanja tehničke izvježbanosti na primjerima udomačenih tema sela kakvo je nekad postojalo i o kakvom je i sam autor vjerojatno često slušao. Vrijeme je to kad je Hlebinska škola već u potpunosti formirana pa postoji opravdana bojazan od upadanja u rutiniziranu kolotečinu i šablonizirano ponavljanje prožvakanih motiva i tretiranja kompozicija – što će mladi autor, nakon prvotnih nesigurnosti, uglavnom uspješno izbjeći iako će se inspirirati najvećim imenima naivne umjetnosti. Njegove će slike redovito biti ispunjene mnoštvom kompozicijskih planova pri čemu će se najčešće javljati dinamično izmjenjivanje horizontalno i vertikalno usmjerenih cjelina (*Jesen*, 2012.), dok će naglašavanje horizontalne osi biti prisutno kad se vertikalna želi

dodatno naglasiti, najčešće kako bi se istaknulo značenje prikazanog događaja (*Prodavanje magle*, 2014.).

U želji za obuhvaćanjem što više događaja i prenošenjem jasne poruke, autor ponekad odlazi u hiperprodukciju motiva i promatračev pogled, a time i pažnja postaje prezagušena. No, i sam autor shvaća da je ponekad manje više pa su kompozicijski pročišćeni radovi vizualno i likovno „jači“. Tim putem kreće u *Pčelama na drvu* (2012.) gdje će vertikalni prednjeg plana s prikazom glavnog motiva suprotstaviti pozadinske krajolike – čišće i smirenije – što će do maksimuma dovesti u *Pejzažu* (2014.) – u prozračnom i atmosferskom bogatstvu vegetabilnog raslinja, svijetlih tonova koji i dalje zadržavaju dovoljnu količinu jarkosti kako bi

prezentirali ljepotu i svježinu prirode. Među takvim prizorima ističu se *Noćni trubači* (2015.), koji odabirom kolorita, osvjetljenja i gradnjom elemenata odvođe Tetecovo stvaralaštvo u bajkovite i tajnovite vode.

Voda će biti važan element u njegovu opusu. Iako neće uvijek biti prisutna direktno, njen će se utjecaj uvijek osjećati, bilo da će prezentirati nekadašnje zanate koji se pomalo zatiru (*Dravski zlatari*, 2012.), bilo da će se tematizirati njena važnost u svakodnevnom preživljavanju (*Na pojilu*, 2013.) ili mistične legende o fantastičnim bićima koja u vodi žive (*Dravske sirene*, 2016.). Rijeka Drava odredila je njegov slikarski razvoj. Osim što ga je tematski inspirirala i duhovno nadahnjivala, dovela ga je do

najboljeg poznavatelja njene čudljive prirode – Mije Kovačića. Mijo Kovačić podići će takve scene na novu razinu bogatstvom i prostranstvom raznolikog vodenog močvarnog raslinja, odabirom kolorita i osvjetljenja. Nasljedno na ove prikaze, u Tetecovim radovima prepoznat ćemo modificirane elemente upravo kovačićevskog stila u oblikovanju nebeskih prostranstava s eteričnim kružnim formama oblaka koji teže rasplinjavanju, rastvaranju; u kompozicijskom planiranju slika kroz mnoštvo gusto „naseljenih“ planova; u blago grotesknim fizionomijama nereálnih proporcija s čestim gubljenjem jasne granice između muškosti i ženstvenosti koja će se jedva nazirati iza grube vanjšine napaćenih žena; u razgranatim krošnjama stabala... Snagu i

“Cirkus u Podravini”, 2013. g., ulje/staklo, 90x100 cm

razornost vode uočio je još i Ivan Generalić zabilježivši je u iznimno sugestivnim prikazima slika poplava, a utjecaj Ivana Generalića još je veći i očitiji i za autora presudniji. Utjecaj Generalićevih radova očituje se u slici Ludost (2015.) koja u sjećanje priziva Ivanov prikaz *Pomrčine sunca*, a još više u motivskom, ali i kompozicijskom „posuđivanju“ motiva pijevca (*Obešeni pevec*, 2015.). U *Povratku hlebinskog pevca* (2009.) samo smještanje pijevca (jednog od omiljenih motiva Ivana Generalića, a onda i naive uopće) u prvi plan, ogrnutog u mnoštvo boja i naglašeno hiperboliranog, jasno je da je riječ o *hommagu* velikom doajenu, dodatno istaknutog i smještanjem bijelih jelena u isti prizor. S pijetlovog lica lijevaju suze što je dodatno potencirano prikazom poznatog Generalićeva *Autoportreta* iz 1975. kojeg odnose „sumnjivi“ likovi lica prikrivenih šeširima. Simbolika *Autoportreta* i radova iz posljednje faze Ivanova stvaralaštva prepoznata

je kao naglašeno sentimentalna, turobna, obojena egzistencijalističkom krizom velikana kojeg pritišće teret starosti, samoće i slave unatoč kojoj se u svojoj okolini ne osjeća dovoljno cijenjenim i vrednovanim. Upravo na tom tragu nastaje i Tetecova slika – s jedne strane kao isprika, a s druge kao kritika okruženja u kojem živi. Društvena kritika još će više doći do izražaja u *Cirkusu u Podravini* (2013.) gdje se jasno i bez zadržke kritizira današnjica u Podravini u kojoj će lokalno stanovništvo bez problema prepoznati otvorenu kritiku manifestacije koja bi trebala promicati naivnu umjetnost, dok će iskusnije i upućenije oko uočiti i portrete stvarnih osoba prikazanih poput likova iz dječjih priča (Pinokio) s jasnim konotacijama.

Kritička promišljanja navest će ga i na kritiziranje religioznih dogmi koje u tradicionalnoj naivi ostaju u većini slučajeva netaknute.

Tetec će pritom razodjenu mladu ženu prikazati u pozi koja će nas podsjetiti na Odalisku, a atmosfera će se činiti kao da je riječ o mladoj aristokratkinji koja dokoličari čitajući uz jezero. Okolno raslinje prisjetit će promatrača na Rousseauove „divlje“ predjele, prašume i džungle što je još jedan dokaz autorove želje za znanjem, konstantnog čitanja, učenja, istraživanja i upoznavanja s drugim autorima i načinima likovnog oblikovanja. No, naziv knjige koju čita te odjeća i prateći atributi otkrit će da je riječ o časnoj sestri. Usprkos tome, autor se ne plaši zalaska u „opasan“ teren, čak štoviše, čini ga ljudskim, bliskim i svakodnevnim. Mada u tehničkom smislu akt donosi mnoge nelogičnosti, perspektivne nespretnosti u neobičnim skraćanjima i vizurama, s kreativne strane ostaje zanimljiv eksperiment koji ovdje ne staje. U najnovijoj slici *Tražim čovjeka* (2017.) osim obrušavanja na religiju, svoju slikarsku oštricu usmjerava i prema

“Povratak hlebinskog pevca”, 2009. g., ulje/staklo, 100x120 cm

čovječanstvu tematizirajući glad, nemaštinu i bijedu, a s druge strane pohlepu i gramzivost određenog sloja društva te na kraju apatičnost čitave civilizacije. Premda u kritiziranju ponekad zapadne u (pre)doslovnu interpretaciju problema, ukazivanje na probleme današnjice dokaz su hrabrosti i odvažnosti kakvu u naivnoj umjetnosti ne susrećemo često.

Ovakav promišljeni pristup oblikovanju likovnog djela dokaz je autorove autonomnosti i sazrijevanja u načinu izražavanja, potaknutom djelomice druženjem i savjetima nekolicine privatnih kolekcionara i/ili stručnjaka.

Iz odabranih radova lako je uočiti mijene, napredovanja i promjene žarišta interesa kroz 20-ak godina

stvaralaštva. Slike su to koje zaokupljaju pažnju promatrača mnoštvom usporednih narativnih tokova, životnih situacija, ali i nenadanih zaokreta i kritičnih žalaca – koje sa slojevitim likovima uklopljenim u minuciozno i detaljno izgrađene kulise. Kulise nad kojima vjerno bdije sveznajući pripovjedač skriven u oku promatrača.

Dražen Tetec rođen je 24. siječnja 1972. godine u Koprivnici. Odrastao je i živi u Hlebinama gdje je završio osmogodišnju školu. Prva ulja na staklu nastaju 1991. godine. Nakon prve grupne izložbe, 1992. godine u Galeriji Hlebine počinje plodonosna suradnja s Josipom Generalićem koji ga poučava ostvarivanju vlastitog i jedinstvenog izražavanja na staklu. Njegova ulja na staklu i platnu

te crteži tušem nalaze se u brojnim privatnim i galerijskim zbirka. Do sada je izlagao na 100-tinjak skupnih i 10-ak samostalnih izložbi. Samostalno je izlagao u Hlebinama, Zagrebu, Zaprešiću (Hrvatska) te u Kranjskoj gori (Slovenija), dok je na skupnim izložbama sudjelovao u Hlebinama, Zagrebu, Dubrovniku i Zaprešiću te diljem svijeta (Austrija, Australija, Francuska, Italija,

Mađarska, Njemačka, Poljska, Rusija, Slovenija). Član je Hrvatskog društva naivnih umjetnika (HDNU), Udruge hlebinskih slikara i kipara naive, Likovne sekcije Podravka 72 i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Živi i stvara u Hlebinama. Njegova adresa je: Matije Gupca 88, Hlebine, e-mail: drazen.tetec@inet.hr, tel.: + 385 48 836 228, mob.: + 385 99 676 2362

"Noćni trubači", 2015.g., ulje/staklo, 70x60 cm

KIPAR

Mato MIHINICA

"Sveti Ivan", 1997. g., drvo, 95x60 cm

KIPAR

Mato MIHINICA

MATO u svojem domu u Obrezini, u šupi drži cjepanice od kojih će kasnije napraviti skulpture ili reljefe

Kipar Mato Mihinica, jedan je od najstarijih članova HDNU-a. Uglavnom je tijekom života kipario na sakralnim temama. Danas je u mirovini te živi, radi i stvara u Obrezini nadomak Velike Gorice

Napisao i snimio: Igor Mukić

OBREZINA S kiparom Matom Mihinicom (69) rodom iz Obrezine, nadomak Velike Gorice godine razgovarali smo u njegovoj kući nadomak Velike Gorice u ateljeu u Obrezini u kojoj je proveo sav svoj životni i radni vijek.

Otkada ste se počeli baviti kiparstvom?

- Još 1964. godine sam počeo izrađivati skulpture. Privlačila me religiozna, crkvena umjetnost. Budući da sam rođen 1948. godine kipariti sam počeo u 16-oj godini. Tada sam bio jako mlad. Tu u blizini moje kuće bio je jedan kip pod malim krovom koji smo pokojni naivni kipar Milan Kićin i ja trebali popraviti jer je bio razlupan poslije rata, a zamolio nas je pop Herman da to učinimo. Mi smo bez problema pristali. Ja sam tada morao ići čak popriječno u Kuterovo. Nisam išao kroz Ščitarjevo jer su tamo bili sve sami partizani. Poslije sam imao problema s tadašnjim vlastima. Stalno su me proganjali, nisu mi dali mira. Moje skulpture nisu naiva, to je stari romanički stil. Radim kipove i reljefe.

A jeste li imali problema s partizanima kao mladić?

- Jesam jer je moj tata u ondašnjoj državi bio domobran. Pa mene poslije nisu voljeli. A nisam niti htio ići u omladinu

u bivšoj Jugoslaviji, u sedam sekretara SKOJ-a. Ako neko ima tri sina nek idu njegovi sinovi u omladinu, a ne ja.

Dobro, pustimo sad politiku, recite nešto o svojim radovima, kada ste se učlanili u HDNU?

- Išao sam s kiparom Milanom Kićinom kod Bastalca Stjepana u njegovu brijačnicu u Petrinjskoj. On je bio prvi predsjednik Društva naivaca Hrvatske. Kod Bastalca smo se sastajali jer nismo dugo vremena imali svoju prostoriju u Zagrebu pa nas je u Ilici ugostio ravnatelj tadašnje knjižnice "Vladimir Nazor. Sjećam ga se, bilo mu je ime Miljenko Pekota. Zajedno smo izlagali mi učlanjeni u Društvo naivnih umjetnika. Prvi put sam s njima izlagao 1967. godine na Zagrebačkom velesajmu. Imam tu doma taj katalog s te izložbe. To je bilo vrijeme procvata naive. Bilo je tada mnogo kipara i slikara. Naiva je bila na svojem vrhuncu. Onda smo došli u Tkalčičevu ulicu na broj 13, a tamo je bila dobro uređena galerija. Nakon toga su srušili tu zgradu pa smo se preseleli u Tkalčičevu broj 14.

Koje motive birate za svoje skulpture?

- Sakralne i svjetovne. Ove sakralne skulpture nisam u

"Uskrsnuće", 1989. g., drvo, 130x50 cm

"Raspelo", 1997. g., drvo, 70x40 cm

"Kristova obitelj", 2007. g., drvo, 90x25 cm

"Raspelo", 2016. g., drvo, 94x50 cm

komunizmu smio izlagati. Proganjali su me gdje god su stigli. Bio je to težak put za svakog istinskog umjetnika koji je mislio drugačije od njih. Nisam smio izlagati sakralne motive, samo ove svjetovne, folklorne.

Kako niste mogli izlagati sakralne motive? Motive raspela Isusa Krista mogao je svatko rabiti. Koliko znam, to sigurno nije bilo zabranjeno.

- A pustite vi to. Nisam se ja htio sukobljavati s njima. Bilo je to tada vrlo opasno.

A kada ste prvi put samostalno izlagali?

- Ne sjećam se. Piše negdje u katalogima. Mislim da je to bilo negdje oko 1970-ih. Ali se sjećam da sam 1978. godine

išao prvi put u Čikago u SAD i to izlagati svoje skulpture. Pozvao me je jedan naš emigrant da tamo izložim svoje radove. Oko 1982. sam ponovno otišao jer su mi u kratkom roku od svega nekoliko mjeseci preminuli otac i majka, pa sam htio pobjeći što dalje od svoje kuće jer sam jedina i to me je sve strašno pogodilo.

S kim ste od kipara najviše družili?

- Išao sam na kolonije, ali nisam se posebno družio s nekim od slikara ili kipara. Najviše sam se zapravo družio s popovima. Ponekad sam im znao prodati koju skulpturu ili reljef. Oni su najpošteniji, uvijek plate ono što su kupili bez problema. A ostali, kao onaj sakupljač slika Pohižek samo dođe "žicat" da mu se pokloni neka skulptura ili reljef. Od kipara u goste mi ponekad dođe jedino kipar Zdenko

Grgeljac. S njim sam dobar.

A koji su najbolji uspjesi u vašem kiparskom životu?

- Suradnja s Crkvom. Bio sam dobar s pokojnim don Živkom Kustićem. Rekli su mi popovi u crkvi da mogu ako hoću sve svoje radove njima ostaviti jer će sve otići u ropotarnicu povijesti. Crkva mi je podigla vječni spomen i zato sam im jako zahvalan. Dobar sam i s rektorom katedrale koji je odabrao neke moje radove, križeve,

Budući da je interes za naivu smanjen posljednjih godina, kipurite li i vi manjim intezitetom?

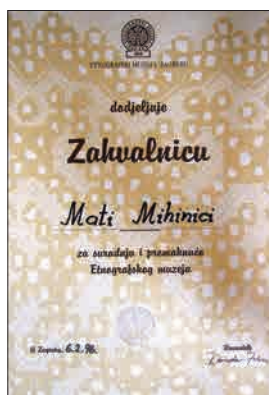
- Malo danas radim. Bolest me usporava pa mi je teško kipuriti. A i slabo vidim.

A šetate li se po prirodi tu po vašem rodnom mjestu, po Obrezini?

- Nekad sam se šetao i vozio motorom, ali danas više ne. Slabo se šetam a i nevozim više motor. Nisam u stanju, a i stalno moram ići kod doktora.

U monografiji HDNU-a „50 godina HDNU“-a objavljenoj 2014. zabilježeni ste u popisu umjetnika. Odgovarju li podaci o vama u monografiji ili je nešto izostavljeno ili netočno napisano?

- Sve je dobro napisano. Samo mislim budući da sam stari član, jedan od osnivača Društva, možda se je moglo nešto malo više napisati o mojem radu.

GORE na slici: Zahvalnice Mati Mihinici za njegov kiparski rad. Drugu po redu na slici "Pofalnicu" dobio je u Makedoniji 2012 godine. Ostale su od Etnografskog muzeja u Zagrebu, jedna je od osnovne škole u Kalniku i posljednja na slici je "Povelja Grada Velike Gorice za životno djelo.

MATO je u svojem cijelom životnom umjetničkom opusu ostao većinom vjeran sakralnim motivima

"Posljednja večera", 70x158 cm, orah, 2008.g.

Stjepan Bastalec
"Misilac",
visina 63 cm,
1962. godina
drvo